

Internationellt privat- och processrättsliga frågor avseende överförmyndare

Av professor emeritus MICHAEL BOGDAN¹

Överförmyndarmyndighetens uppgift är att tillse att förmyndare och förvaltare fullgör sina uppdrag på ett korrekt sätt. Denna uppsats syftar till att undersöka huruvida de i Sverige gällande internationellt privat- och processrättsliga bestämmelserna rörande förmynderskap och förvalterskap är tillämpliga även på överförmyndarförvaltningens uppgifter och verksamhet, huruvida de svenska överförmyndarna äger behörighet även avseende egendom i utlandet samt hur svenska överförmyndare ska förhålla sig till utländska förmynderskap och motsvarande utländska skyddsordningar avseende egendom i Sverige.²

1 Inledning

Förmögenhetsrättsliga intressen av fysiska personer utan eller med begränsad rättshandlingsförmåga, nedan kallade huvudmän, skyddas i svensk rätt av förmyndare (såvitt gäller underåriga) eller förvaltare³ (för vuxna vilka på grund av sjukdom, funktionsnedsättning eller liknande anses behöva sådant skydd). Reglerna därom finns huvudsakligen i föräldrabalkens kapitel 9–19.

Förmynderskap och förvalterskap innebär i huvudsak att förmyndaren respektive förvaltaren har rätt och skyldighet att förvalta huvudmannens tillgångar och företräda huvudmannen i angelägenheter rörande dessa. Huvudmannen kan ha viss begränsad rättshandlingsförmåga (t.ex. tonåringar vilka fyllt 16 år eller vuxna med förvaltare med begränsat uppdrag), men annars gäller att han eller hon inte kan råda över sin egendom och inte heller kan åta sig förbindelser utan förmyndarens eller förvaltarens godkännande.

För att försäkra sig om att förmyndare och förvaltare fullgör sina uppdrag på ett tillfredsställande och lagenligt sätt finns det i varje

¹ Professor emeritus i internationell och komparativ privat- och processrätt vid Lunds universitet.

² Bidraget är publicerat i detta familjerättsliga temahäfte i Svensk Juristtidning och skrivet inför en workshop som arrangerats för att uppmärksamma min kära kollega professor Eva Ryrstedts pensionsavgång.

³ I svensk rätt före 1989 användes termen förmynderskap (omyndig, omyndighetsförklaring osv.) också för vuxna huvudmän och motsvarande terminologi torde fortfarande vara förhärskande i flertalet andra länder, vilket gör att den även idag förekommer i svenska bestämmelser rörande utländsk rätt och utländska förfaranden, se t.ex. 5 kap. 6 § lag (1904:26 s. 1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap (IÄL).

svensk kommun en överförmyndare (i vissa kommuner en överförmyndarnämnd), som är en kommunal myndighet med huvudsakligen två typer av uppgifter. Den första typen avser en fortlöpande tillsyn av närmast administrativ karaktär: vissa förmyndare och förvaltare är exempelvis i vissa fall skyldiga att för granskning till överförmyndaren lämna in årlig redovisning avseende huvudmannens tillgångar och deras förvaltning. Den andra typen av överförmyndarens uppgifter avser individuella rättshandlingar, såsom det lagfästa kravet på överförmyndarens godkännande av ett antal sådana förmögenhetsdispositioner som av lagstiftaren ansetts så viktiga att de inte helt kan överlåtas åt förmyndaren eller förvaltaren, exempelvis köp eller försäljning av fast egendom eller stora penninguttag ur huvudmannens bankkonto.

I likhet med många andra verksamheter innebärande myndighetsutövning kan även överförmyndare mötas av internationellt privat- och processrättsliga komplikationer föranledda av ärendenas gränsöverskridande karaktär. Man kan exempelvis ställa frågor om huruvida svenska överförmyndare är behöriga att agera för att skydda huvudmän vilka saknar svenskt medborgarskap och/eller hemvist, huruvida tillgångarnas befintlighet i utlandet spelar någon roll för svensk överförmyndares behörighet osv.

Denna uppsats syftar till att besvara tre principiella frågor: 1. Är de i Sverige gällande internationellt privat- och processrättsliga bestämmelserna rörande förmynderskap och förvaltarskap tillämpliga även på de svenska överförmyndarnas uppgifter och verksamhet? 2. Har de svenska överförmyndarna behörighet även avseende egendom i utlandet? 3. Hur ska svenska överförmyndare förhålla sig till utländska förmynderskap och motsvarande utländska skyddsordningar avseende egendom i Sverige?

Med hänsyn till det begränsade utrymme som står till förfogande i förhållande till frågeställningarnas antal och komplexitet begränsar sig denna uppsats till regleringens huvuddrag och avstår från att detaljbehandla samtliga talrika specialfall och undantag. Bristen på befintlig rättspraxis och andra aktuella tolkningskällor gör också att det inte kan utlovas att mina slutsatser alltid skulle delas och godtas av svenska domstolar och andra rättstillämpande myndigheter.

2 Internationellt privat- och processrättsliga instrument om förmyndare och förvaltare

För att besvara de uppställda frågorna är det nödvändigt att börja med en kortfattad överblick avseende den befintliga internationellt privat- och processrättsliga regleringen av förmynderskaps- och förvaltarskapsfrågor. Detta regelverk är i Sverige relativt komplicerat och svåröverskådligt, eftersom de lagfästa rättskällorna är omfattande, splittrade, ofullständiga och delvis också föråldrade. Det rör sig idag i huvudsak om fem författningar: lag (1904:26) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap (i det följande

”IÅL”); förordning (1931:429) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap, adoption och förmynderskap (i det följande ”NÄF”) kombinerad med lag (1988:1321) om nordiska rättsförhållanden rörande förvaltare enligt föräldrabalken m.m. (i det följande ”1988 års lag”); lag (2012:318) om 1996 års Haagkonvention, varigenom 1996 års Haagkonvention om behörighet, tillämplig lag, erkännande, verkställighet och samarbete i frågor om föräldraansvar och åtgärder till skydd för barn (i det följande ”Haagkonventionen”) förklarats gälla som lag här i riket samt EU-förordning nr 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn (i det följande ”Bryssel II-förordningen”). Sistnämnda förordning ersatte från och med den 1 augusti 2022 den gamla Bryssel II-förordningen nr 2201/2003, men utan att medföra några betydande ändringar såvitt gäller de frågor som behandlas i denna uppsats.

Med hänsyn till att de materiella tillämpningsområdena av de ovannämnda författningarna till stor del överlappar varandra är prioritetsordningen mellan dem av central betydelse. Lägst i hierarkin befinner sig IÅL, vars universellt utformade regler tillämpas endast när tillämpliga regler inte finns bland de internationellt utarbetade bestämmelserna i NÄF, 1988 års lag, Bryssel II-förordningen eller Haagkonventionen. Högst i hierarkin bland dessa ligger den internordiska regleringen i NÄF, tillsammans med 1988 års lag. Att Bryssel II-förordningen och Haagkonventionen ger vika för dessa internordiska regler framgår av artikel 94(2) Bryssel II-förordningen och artikel 52(1) Haagkonventionen. Förhållandet mellan de sistnämnda två författningarna regleras i Bryssel II-förordningens artikel 97, enligt vilken förordningen i princip åtnjuter företräde när barnet har hemvist inom ett EU-lands territorium (utom Norden).

EU-kommissionen lade den 31 maj 2023 fram ett förslag till en förordning om skydd för vuxna.⁴ Förslaget bygger till stor del på 2000 års Haagkonvention i ämnet, vilken i skrivande stund tillträtts av drygt hälften av EU:s medlemsstater, dock inte Sverige.

3 NÄF och 1988 års lag

I NÄF, som bygger på en nordisk konvention från 1931, finns de relevanta reglerna i 14–21 §§, vilka i första hand är tillämpliga på förmynderskap för nordiska medborgare med hemvist i Norden, men 1988 års lag innehåller likartade bestämmelser även för svenska förvaltare. Huvudprincipen är att om en person har hemvist i Sverige så ska förmynderskap respektive förvaltare för honom eller henne anordnas här, om det inte redan utövas av lagbestämd eller särskilt förordnad

⁴ Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av åtgärder samt samarbete i frågor om skydd för vuxna, COM(2023) 280.

förmyndare eller förvaltare i något annat nordiskt land. Sistnämnda undantag väcker frågan om när ett förmynderskap eller förvaltarskap anses anordnat. Tidpunkten för anteckning i den svenska folkbokföringen är härvid knappast avgörande, eftersom den saknar konstitutiv verkan. Särskilt förordnade förmyndare och förvaltare får anses utöva sitt uppdrag i och med förordnandet, men i den vanligaste situationen är det barnets föräldrar (i vissa fall en av dem) som direkt på grund av lag automatiskt blir förmyndare redan vid barnets födelse, vilket enligt här företrädd uppfattning betyder att förmynderskapet får anses anordnat från samma tidpunkt. Någon ytterligare åtgärd, såsom förmynderskapets inskrivning, krävs numera inte i dessa fall.

I 14 § NÄF talas det om att förmynderskap ”anordnas” i Sverige endast om det inte redan ”utövas” i annat nordiskt land, men denna terminologiska skillnad hindrar inte att det i detta sammanhang rör sig om i det närmaste synonyma begrepp: förmynderskap anses anordnat där det utövas och *vice versa*. Föräldrarnas förmynderskap *ex lege* anses utövas där de har hemvist, vilket kan vara problematiskt om de har hemvist i skilda länder. Omyndighetens respektive förvaltarskapets verkan i förmögenhetsrättsligt hänseende och förmyndarens respektive förvaltarens behörighet ska i enlighet med 17 § bedömas enligt lagen i den nordiska stat där de utövas. Det kan alltså t.ex. hända att den omyndige flyttar från Norge till Sverige men att föräldrarna bor kvar i Norge där de fortsätter att utöva förmynderskapet enligt norsk rätt med norska rättsverkningar även i Sverige. Enligt 18 § NÄF kan förmynderskap dock efter förhandlingar på departementsnivå överflyttas till annat nordiskt land om den omyndige tagit hemvist där eller om det ”av annan grund finnes lämpligt”; en sådan överflyttning medför också byte av tillämplig lag. Motsvarande gäller enligt 1 § i 1988 års lag även överflyttning av förvaltarskap utan begränsning av förvaltarens uppdrag, medan förvaltarskap med sådan begränsning inte får överföras.

4 Bryssel II-förordningen

Bryssel II-förordningen reglerar huvudsakligen EU-ländernas behörighet avseende föräldraansvar för barn med hemvist inom EU (förutom Norden). Barnets medborgarskap saknar å andra sidan betydelse för förordningens tillämpning. Enligt huvudprincipen i artikel 7 tillerkänns behörigheten den medlemsstat där barnet har hemvist, men för flyktingbarn och barn vars hemvist inte kan fastställas räcker det enligt artikel 11 med att barnet befinner sig i domstolsmedlemsstaten.

Förordningen gäller inte för vuxna och besvarar inte heller frågan om tillämplig lag.

5 Haagkonventionen

Haagkonventionen avser enligt sin artikel 2 bara barn under 18 år, men reglerar i gengäld såväl behörigheten som lagvalet. Den centrala behö-

righetsregeln i artikel 5 stadgar att de rättsliga och administrativa myndigheterna i den konventionsstat där barnet har hemvist är behöriga att vidta åtgärder syftande till skydd för bl.a. barnets egendom. Får barnet hemvist i en annan konventionsstat övergår behörigheten till myndigheterna i det nya hemvistlandet. Vid utövande av sin behörighet tillämpar konventionsstaterna enligt artikel 15(1) sin egen rätt (dvs. normalt lagen i barnets hemvistland), låt vara att de enligt artikelns andra stycke undantagsvis i barnets intresse kan tillämpa eller beakta lagen i en annan stat till vilken situationen har väsentlig anknytning.

Lagvalsregeln i artikel 15(1) avser enligt sin ordalydelse visserligen endast sådana fall där domstolen utövar behörighet enligt konventionens egna jurisdiktionsregler. Samma lagvalsprincip, innebärande tillämpning av lagen i barnets hemvistland, anses dock böra råda även när domstolens behörighet bygger på Bryssel II-förordningens artikel 7, vilken åtnjuter företräde framför konventionen men i likhet med konventionens artikel 5 i huvudsak använder sig av barnets hemvist som behörighetsgrundande faktum. Att förmynderskap direkt på grund av lag och utövande av föräldraansvaret styrs av lagen i barnets hemvistland bekräftas av konventionens artiklar 16 och 17. Enligt artikel 20 gäller konventionens lagvalsregler även om den anvisade lagen är lagen i en icke-konventionsansluten stat. Detta kan exempelvis bli aktuellt vid användning av bestämmelserna i konventionens artiklar 15(2), 17 eller 19.

6 IÄL

IÄL behandlar i sitt kap. 4 förmynderskap för underåriga, men kapitlets regler har i det stora hela förlorat sin betydelse, eftersom de är oförenliga med Haagkonventionen. Motsvarande regler i 5 kap. IÄL, avseende förvaltarskap, berörs å andra sidan inte av konventionen, eftersom denna inte gäller vuxna. Behörighets- och lagvalsreglerna i 5 kap. bygger till stor del på nationalitetsprincipen (medborgarskapsprincipen). Härigenom skiljer de sig från de övriga här behandlade författningarna, enligt vilka det är hemvist som väger tyngst. Behandling av personer med såväl svenskt som utländskt medborgarskap regleras inte uttryckligen, men dessa borde med hänsyn till reglernas skyddsyfte normalt ses som svenska medborgare, vilket överensstämmer med den traditionella behandlingen av dubbelt medborgarskap inom den svenska internationella privat- och processrätten.

Enligt 5 kap. 1 § IÄL ska svenskt förvaltarskap vara anordnat och svenska regler därom tillämpas även avseende svensk medborgare som inte har hemvist i Sverige, låt vara att svensk domstol kan besluta att svenskt förvaltarskap inte ska anordnas för svensk medborgare som redan är föremål för betryggande förmynderskap i utlandet (jfr NJA 1975 s. 119). I den omvända situationen får svensk domstol enligt 5 kap. 2 § IÄL på ansökan besluta att förvaltarskap enligt svensk rätt ska anordnas

för utländsk medborgare med hemvist i Sverige, förutsatt att motsvarande inte har skett eller kommer att ske i medborgarskapslandet (jfr NJA 1955 s. 377). Det framgår inte vem som är behörig att initiera sådana domstolsärenden, men viss vägledning kan kanske sökas i föräldrabalkens regler om liknande situationer, t.ex. i 10 kap. 18 §, enligt vilken ansökan om förordnande eller entledigande av förmyndare får göras av bl.a. överförmyndaren, förmyndaren, den som ansökan avser och hans eller hennes make eller sambo och närmaste släktingar (jfr också föräldrabalkens 11 kap. 15 §).

Är förvaltarskap i enlighet med det ovan sagda anordnat enligt främmande lag gäller den lagen här i riket beträffande verkan av förvaltarskapet och förvaltarens behörighet att handla å huvudmannens vägnar, detta även om han eller hon är svensk medborgare (se hänvisningen i 5 kap. 6 § IÄL till 4 kap. 5 § IÄL).

Svea hovrätt har i RH 2020:34 med hänvisning till vissa lagförarbeten kommit fram till att reglerna om förvaltarskap i 5 kap. IÄL i princip också kan tillämpas på anordnande av godmanskap. Svensk behörighet ansågs därför föreligga att pröva en ansökan om anordnande av godmanskap för en utländsk medborgare med hemvist i Sverige.

7 Författningarnas tillämplighet på överförmyndare

En central fråga i denna uppsats är i vad mån de beskrivna internationellt privat- och processrättsliga reglerna i de ovannämnda instrumenten även avser svenska överförmyndarmyndigheters behörighet och verksamhet. Reglerna uttalar sig inte särskilt om överförmyndare. Funktions- och ansvarsfördelning mellan förmyndare/förvaltare och överförmyndare är emellertid huvudsakligen en fråga inom den svenska interna materiella rätten, som domsrätts- och lagvalsreglerna inte behöver ta hänsyn till och besvara. Ur deras synvinkel framstår det svenska förmynderskapssystemet, inklusive överförmyndarens roll, i princip som en helhet ("ett paket"). Detta framgår tydligt av de olika instrumentens extensiva beskrivningar av sina respektive materiella tillämpningsområden.

Bryssel II-förordningen är enligt sin artikel 1(1)(b) tillämplig på "tillerkännande, utövande, delegering, upphörande eller begränsande av föräldraansvar", vilket i artikel 1(2)(b, c och e) exemplifieras som rörande bl.a. "förmynderskap, godmanskap och motsvarande företeelser", "förordnande av och uppgifter för en person eller ett organ som ska ansvara för ett barns person eller egendom" och "åtgärder till skydd för barnet i samband med förvaltning av, bevarande av eller förfogande över ett barns egendom". I artikel 2(7) definieras föräldraansvar som alla rättigheter och skyldigheter som en fysisk eller juridisk person har tillerkänts genom ett avgörande, på grund av lag eller genom en överenskommelse med rättslig verkan, med avseende på ett barn "eller dess egendom". I enlighet med detta slog EU-domstolen den 6 oktober 2015 i saken *Matoušková* (mål C-404/14) fast att den dåvarande Bryssel II-

förordningen var tillämplig på en domstols godkännande av ett arvs-skiftesavtal som en förmyndare ingått för minderårigs räkning (motsvarande godkännande ingår i svensk rätt i en överförmyndares uppgifter, varvid överförmyndaren enligt förordningens artikel 2(2)(1) anses utgöra en domstol). Ett färskare avgörande som går i samma riktning är EU-domstolens dom den 6 mars 2025 i saken *Anikovi* (mål C-395/23), som handlade om bulgarisk domstols behörighet att med hänsyn till i Tyskland stadigvarande bosatta ryska barns bästa godkänna deras försäljning av i Bulgarien belägen fast egendom. Med stöd i Bryssel II-förordningens artikel 7(1) slog EU-domstolen fast att det var domstolar i barnens hemvistmedlemsstat (Tyskland) och inte bulgariska domstolar som var behöriga att godkänna försäljningen.

Såvitt gäller Haagkonventionen beskriver artikel 1(1) dess ändamål som ”att fastställa den stat vars myndigheter har behörighet att vidta åtgärder till skydd för barnets person eller egendom” och ”att fastställa vilken lag dessa myndigheter ska tillämpa när de utövar sin behörighet”. Bland de åtgärder som åsyftas i artikel 1 nämner artikel 3 (c, d och g) bland annat ”förmynderskap, godmanskap och liknande institut”, ”förordnande av och uppgifter för en person eller ett organ som ska ansvara för barnets person eller egendom” samt ”förvaltning av, bevarande av eller förfogande över barnets egendom”.

Även NÄF och 1988 års lag måste rimligen tolkas att omfatta överförmyndare. Detsamma framgår av 4 kap. 1 § och 5 kap. 1 § IÄL, som bl.a. också berör statlig ersättning till överförmyndare.

Min slutsats är därför att samtliga beskrivna författningars domsrätts- och lagvalsregler avseende förmynderskap och förvaltarskap i princip även omfattar överförmyndares verksamhet.

8 Svenska överförmyndares behörighet avseende egendom i utlandet

Inget av de beskrivna instrumenten begränsar förmynderskaps eller förvaltarskaps rättsverkningar till egendom som befinner sig i eller rättshandlingar som företagits i det land som anordnat det. Ett i Sverige enligt svensk rätt anordnat förmynderskap eller förvaltarskap omfattar även åtgärder och dispositioner rörande egendom i utlandet. Detta kan aktualiseras inte bara när förmynderskapet eller förvaltarskapet anordnats i Sverige på grund av den berörda personens hemvist, utan även när det sker i enlighet med 5 kap. 1 § IÄL på grund av vederbörandes svenska medborgarskap. Att så är fallet bekräftas indirekt av paragrafens andra stycke, enligt vilket regeringen i dessa fall kan meddela särskilda bestämmelser angående vården av värdehandlingar och kan utse svensk diplomatisk eller konsulär tjänsteman att vara överförmyndare.

Hur man i det land där egendomen finns ställer sig till det svenska förmynderskapets eller förvaltarskapets behörighet och extraterritoriella ambitioner är en helt annan fråga. I de nordiska länderna, EU och länder anslutna till Haagkonventionen ska de i princip erkännas, men i övriga länder är man beroende av varje enskilt lands lag. Om man där

exempelvis vägrar att upprätthålla den svenska rättens krav på överförmyndares godkännande av vissa förmögenhetsdispositioner kan man enligt min uppfattning i vissa fall bli tvungen att ta hänsyn därtill vid de svenska reglernas tillämpning. Det vore ju mindre meningsfullt att på grund av bristande svenskt överförmyndarsamtycke anse ett köp av utländsk fastighet vara ogiltigt när köpet med full sakrättslig verkan gäller i det land där fastigheten finns.

9 Svenska överförmyndares förhållande till utländska förvaltningars rättsverkningar rörande i Sverige befintliga tillgångar

En fråga som enligt uppgift ofta aktualiseras hos Överförmyndarförvaltningen i Stockholms kommun, vilken enligt 16 kap. 2 § föräldrabalken normalt utgör reservinstans när den berörda huvudmannen varken är folkbokförd eller vistas i Sverige, avser tillämplighet av föräldrabalkens krav på överförmyndares samtycke till olika förmögenhetsdispositioner över egendom i Sverige när förmynderskap eller förvaltarskap inte är anordnat här i riket. Det kan exempelvis röra sig om svensk medborgare för vilken förmynderskap direkt på grund av lag eller på grund av särskilt förordnande utövas i hemvistlandet.

I dessa fall måste man skilja mellan å ena sidan huvudmän med hemvist i Norden, EU eller en till Haagkonventionen ansluten stat och, å andra sidan, huvudmän med hemvist i något annat land. I enlighet med de beskrivna huvudreglerna i NÄF, Bryssel II-förordningen och Haagkonventionen är det de kompetenta myndigheterna i hemvistlandet (i den mån sådana finns) som äger behörighet att utöva tillsyn över förmyndarna och vidta åtgärder till skydd för den omyndiges egendom, samtidigt som svenska myndigheter, inklusive de svenska överförmyndarna, i princip ska avstå från att göra detta, med mindre respektive författning medger undantag. Den utländska myndigheten förutsätts härvid normalt tillämpa sin egen lag, vilken följaktligen i princip ska ges verkan även här i riket. I enlighet med detta har Svea hovrätt i RH 2022:12 med hänvisning till Haagkonventionens artikel 5(1) fastställt överförmyndarförvaltningens beslut om avvisning av ansökan om utseende av god man för barn vilka var svenska medborgare men hade hemvist i Schweiz. Enligt hovrätten var det myndigheterna i Schweiz som var behöriga att vidta åtgärder för att skydda barnens egendom, detta trots att barnen hade ärvt egendomen i Sverige efter sin mormor som var svensk medborgare och bosatt i Sverige, där även egendomen skulle skiftas.

Det är dock förståeligt att såväl privata rättssubjekt (t.ex. utbetalare i samband med överförmyndarspär) som svenska myndigheter (t.ex. Lantmäteriet i samband med beviljande av lagfart) kan känna osäkerhet inför främmande lagars krav, särskilt eftersom det kan röra sig om betydande värden. Att tolka och tillämpa utländska förmynderskapsföreskrifter på ett korrekt sätt är inte lätt och kan vara förenat med risker. Detta är också anledningen till särskilda skyddsregler för godtroende

medkontrahenter i artikel 13 i EU:s Rom I-förordning nr 593/2008 om tillämplig lag för avtalsförpliktelser, 4 kap. 5 § och 5 kap. 6 § IÄL samt Haagkonventionens artikel 19.

I vissa fall torde det vara möjligt att i Sverige utse en tillfällig förmyndare eller god man enligt 11 kap. föräldrabalken. Visst stöd för en dylik åtgärd kan man ibland finna i de aktuella författningarna. Enligt 15 och 16 §§ NÄF är det tillåtet att med tillämpning av svensk rätt anordna tillfälligt förmyndarskap och vidta andra tillfälliga åtgärder (se också 1 § i 1988 års lag). Interimistiska åtgärder avseende tillgångar i ett EU-land kan enligt artikel 15(1) Bryssel II-förordningen vidtas i det landet även om förmyndarskap utövas i en annan medlemsstat. En liknande möjlighet föreligger enligt Haagkonventionens artiklar 11 och 12. Sådana tillfälliga åtgärder vidtas i enlighet med svensk rätt och omfattas också av svensk överförmyndares tillsynsområde.

Något annorlunda förhåller det sig med förvaltarskap enligt 5 kap. IÄL. Huvudregeln i 5 kap. 1 § IÄL ger utom i EU- eller konventionsreglerade fall svenska myndigheter behörighet avseende svenska medborgare oavsett hemvist och egendomens lokalisering, varvid de i princip ska följa svensk rätt inklusive krav på överförmyndares medverkan. Har svensk domstol, i enlighet med samma paragraf, beslutat att förvaltarskap inte ska vara anordnat enligt svensk lag eftersom sådant redan är anordnat i främmande land, gäller dock det främmande landets förvaltarskapsregler även här i riket, se hänvisningen i 5 kap. 6 § till 4 kap. 5 § IÄL. Även i detta fall finns det emellertid möjlighet att i trängande fall i Sverige förordna god man enligt 5 kap. 4 § IÄL.

10 Avslutande anmärkning rörande centralmyndighetens roll

Enligt art. 29–31 Haagkonventionen och art. 76–84 Bryssel II-förordningen ska det i varje konventionsstat respektive medlemsstat finnas en centralmyndighet (i Sverige Utrikesdepartementet) med uppgift att på olika sätt bistå vid tillämpningen av dessa instrument, exempelvis genom att underlätta kommunikation mellan de medverkande staternas myndigheter och lämna information om sitt lands nationella lagstiftning. Bestämmelserna om centralmyndigheternas funktioner är dock så allmänt hållna att de varken tvingar eller hindrar centralmyndigheten att även biträda det egna landets myndigheter (t.ex. överförmyndare) med anvisningar eller råd om Bryssel II-förordningens och Haagkonventionens tolkning.